

Inventarizace a dendrologické posouzení dřevin v parku Komenda v Opavě

Zpracovatel: Ing. Ivan Tachezy, Plzeňská 1573/17, 700 30 Ostrava-Hrabůvka
Autorizovaný zahradní architekt, číslo autorizace 02 469
e-mail: Tachezy.ivan@seznam.cz, tel.: 777 483 591
IČ: 12126365, DIČ: 6202197067

V Ostravě dne 14.4. 2023

Obsah

1.	ÚVOD	3
2.	CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	3
3.	TERÉNNÍ ŠETŘENÍ	3
4.	METODIKA.....	4
5.	VÝSLEDKY ŠETŘENÍ.....	7
6.	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ.....	7
7.	FOTODOKUMENTACE.....	9

1. ÚVOD

Předmětem odborného posouzení ošetření dřevin jsou stromy nacházející se intravilánu města Opava, na parcelách č. 2530/239 a 2530/717, k.ú. Opava - předměstí.

2. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Řešené území inventarizace o rozloze 8 450 m² se nachází v JZ části města Opava. Z východní strany území sousedí se zahrádkami, podél vlakové tratě. Z JZ strany s rozsáhlým blokem zahrádkářských pozemků. Severní část lemuje asfaltová komunikace, ul. Eliášova. Na celé území se dá vstoupit z ulice Eliášova, Ondříčkova a Otická. Území je umístěno na výrazně svažitém terénu s převýšením 17 m. Vzrostlé dřeviny většinou náletového charakteru se nachází na jižní a jihozápadní straně zájmového území. Na zájmovém území se nachází dvě zpevněné plochy. V severní části je to dětské hřiště se spojovacím chodníkem a v západní části pod svahem se nachází neudržovaná asfaltovaná plocha, zřejmě bývalá hrací plocha pro míčové hry. Celé území slouží pro volný pohyb občanů, v zimě pro bobování a sánkování. V létě případně pro krátkodobou rekreaci a sjezdy na kolech.

3. TERÉNNÍ ŠETŘENÍ

Dne 23.9. 2022 bylo provedeno místní šetření vzrostlých dřevin. Byla provedena inventarizace dřevin a dendrologické posouzení.

V severní části od ulice Englišova se nachází skupina vzrostlých lip ve stáří cca 35 let. *Tilia platyphylloides* – lípa velkolistá, inv.č.5, prům.50 cm je jednostranně proschlá, ve větší části koruny, na kmeni jsou stopy po mrazových lištách a pravděpodobně napadení vnitřních pletiv hnilobou. U této lípy navrhujeme zatím bezpečnostní ořezy a do 5 let případné kácení z bezpečnostních důvodů.

Východní okraj zájmového území lemuje jednostranná alej jírovců, v zastoupení *Aesculus carnea* – jírovec červený, stáří cca 6 až 8 let a *Aesculus hippocastanum* - jírovec maďal, ve stáří 8 až 12 let napadený klíněnkou jírovcovou.

Západní svažitá část území je porostlá vesměs náletovou zelení ve stáří 20 až 45 let tvořenou převážně rodem *Robinia* (trnovník akát) a *Alnus* (olše). V části, kde převažují olše, se nachází některé exempláře ve špatném zdravotním stavu, které mohou být ze statických důvodů v budoucnu nebezpečné. Proto inventarizace doporučuje jejich kácení, případně zdravotní a bezpečnostní ořez u dalších jedinců. V jižní části svahu zájmového území, se vyskytují mladší dřeviny (třešeň obecná), které bude třeba také sanovat.

V zájmovém území byly také inventarizovány dva javory jasanolistý, které se počítají k invazivním druhům našeho regionu a proto je potřeba tyto dva jedince v dalších letech sledovat, aby nedocházelo k jejich množení na dané ploše (neuvažujeme o jejich kácení).

4. METODIKA

Inventarizace proběhla dle níže uvedené metodiky, kde se hodnotí tyto základní údaje:

- obvod kmene dřeviny
- výška koruny dřeviny
- šířka koruny dřeviny
- sadovnická hodnota
- zdravotní stav
- vitalita
- stabilita
- fyziologický věk

Sadovnická hodnota - SH

Toto kritérium shrnuje integrujícím způsobem prakticky všechny kvality dřevin, které nebylo možno vyjádřit naměřenými hodnotami. Stupnice je pětímístná, nejkvalitnější dřeviny obdržely jeden bod a nejméně hodnotné pět bodů.

- **1 bod** - nejhodnotnější dřeviny:

Dřeviny absolutně zdravé a nepoškozené, tvarem i celkovým habitem koruny odpovídající druhu, bez pozorovatelných poškození, zavětvené až k zemi, velikostně již plně rozvinuté, avšak ještě v plném růstu a vývoji. Do této kategorie patří dřeviny u nichž je vzhledem k předpokládané délce dosahovaného stáří předpoklad, že mohou svou sadovnicko-krajinářskou funkci plnit ještě po řadu desetiletí.

Při řešení prostoru, na němž se takto vyhodnocené dřeviny nacházejí, je třeba vycházet ze zásady, že je třeba je zachovat v maximální možné míře, i za cenu přehodnocení a přetvoření sadovnického prostoru, řešení plánované zástavby apod. Tyto dřeviny by prakticky měly být zachovány ve všech případech.

- **2 body** - velmi hodnotné dřeviny:

Zdravé dřeviny, typického tvaru, odpovídající příslušnému druhu nebo kultivaru, v celkovém habitusu nanejvýš jen nepatrně narušené nebo poškozené. (Například bez větví nejspodnějšího patra, mírně nahnuté, nebo s menšími volnými prostory v koruně apod.) Velikostně rozvinuté alespoň tak, aby dosahovaly přibližně polovinu těch rozměrů, které jsou na daném stanovišti schopny maximálně vytvořit. Stejně jako v předcházející kategorii musí mít dřeviny předpoklad rozvoje pro řadu dalších desetiletí, při udržení dosažené kvality.

Rovněž tyto dřeviny je třeba v maximální míře chránit i za cenu přetváření kompozice prostoru na němž se nacházejí. K jejich odstranění lze přistoupit až po vyčerpání všech, i poměrně značně nákladných řešení, a jen ve zcela výjimečných případech.

- **3 body** - dřeviny průměrné hodnoty:

Dřeviny zdravé, resp. jen nepatrně proschlé, ale bez chorob a škůdců, kteří by se mohli rozšiřovat. Dřeviny v této kategorii se mohou tvarově lišit, i velmi podstatně podle původního typu. Patří sem např. dřeviny vysoko vyvětvené, avšak takové, u nichž je předpoklad obrůstání po osvětlení kmene, případně takové, které podržují své estetické a funkční hodnoty i při silném vyvětvení, dřeviny s jednostrannou, ale stabilní korunou apod. Patří sem rovněž dřeviny tvarově i vzhledově typické, avšak dosud menšího vzrůstu, který nedosahuje poloviny normálních rozměrů daného druhu na posuzovaném stanovišti. Také u této kategorie musí být předpoklad dlouhodobého rozvoje. Buď jsou to dřeviny, u nichž je možno předpokládat, že si svoje sadovnické zařazení dlouhodobě udrží, nebo takové, které se mohou dále rozvíjet a dosáhnou i vyššího počtu bodů. Velmi často, zvláště v porostech, které nebyly dlouhodobě

systematicky udržovány, tvoří základní materiál, z něhož je možno postupně vymodelovat kvalitnější porosty.

Při řešení sadovnických úprav se u této kategorie počítá s tím, že se dřeviny podle potřeby buď ponechají k dalšímu vývoji a tam, kde to záměr vyžaduje, se odstraní.

- **4 body** - dřeviny podprůměrné hodnoty:

Patří sem dřeviny značně poškozené, dřeviny velmi vysoko vyvětvěné, bez předpokladu obrůstání po prosvětlovacích probírkách, dřeviny staré a málo vitální, výrazně prosychající, vydoutnalé, případně i jinak silně poškozené.

Předpoklady dalšího vývoje jsou značně omezené, jak v čase, tak v kvalitě. Patří sem hlavně takové dřeviny, u nichž nelze předpokládat zlepšení jejich kvality. Nesmí to být však dřeviny ohrožující bezpečnost lidí nebo porostů. Při výhledových úpravách porostů se počítá s jejich postupným odstraněním.

Výjimky tvoří pouze dřeviny mimořádné dendrologické hodnoty (unikáty), dřeviny, k nimž se váží nějaké památné události, chráněné stromy, resp. torza velmi malebně působící, které se nechávají na dožití.

- **5 bod** - dřeviny nevyhovující:

Dřeviny velmi silně poškozené, nemocné, napadené silně škůdci, zvláště takovými, kde hrozí jejich nebezpečí šíření na ostatní porosty, dřeviny postupně odumírající a odumřelé, dřeviny které ohrožují bezpečnost návštěvníků (např. nebezpečí zřícení na cestu nemovitosti.), dřeviny, které svou existencí výrazně poškozují kvalitu cennějších exemplářů (např. dřeviny vrůstající do korun kvalitních a zvláště světlomilných stromů) a dřeviny jinak bezprostředně ohrožující daný prostor a jeho vývoj. V této kategorii jsou dřeviny bez jakýchkoliv předpokladů dalšího zdravého vývoje.

Při řešení ploch a výhledu sadovnických úprav je nezbytné tyto dřeviny okamžitě nebo v co nejkratší možné době odstranit. Jsou to dřeviny, které v porostech vadí, a které je třeba rychle odstranit, bez ohledu na to jaký záměr je při další výchově porostů uplatňován.

Zdravotní stav – hodnocení

- **1** výborný
- **2** dobrý (defekty malého rozsahu, bez vlivu na stabilitu nosných prvků)
- **3** zhoršený (narušení zásadnějšího charakteru, často vyžadující stabilizační zásah)
- **4** výrazně zhoršený (souběh defektů, vyžaduje stabilizační zásah, často snižuje perspektivu hodnoceného stromu)
- **5** silně narušený (bez možnosti stabilizace, zkrácená perspektiva)
- **0** havarijní (akutní riziko rozpadu)

Vitalita – hodnocení

- **1** Dřeviny vitální, bez jakéhokoliv poškození, rovnoměrně rostlé, s maximálními přírůstky všech částí dřevin, listy bez deformací, zdravě vyvinuté v celé bohatě větvené koruně (u keřů - nadzemní části).
- **2** Dřeviny vitální, bez poškození nebo s mírným poškozením, přírůstky viditelné na všech částech dřeviny (do 80%), listy i větve zdravě vyvinuté v celé koruně. Listy optimální velikosti, barvy bez poškození

- **3** Dřeviny vitální, s mírným poškozením, vitalita dřevin do 60%, listy zdravě vyvinuté v celé koruně (plocha listů zmenšena o 30% od optima.) projevující se nerovnoměrným růstem a hustějším koncovým větvením.
- **4** Dřeviny s viditelně poškozenou vitalitou – vitalita dřevin do 40%, listy vyvinuté do 50% normální velikosti, nerovnoměrný růst a větvení koruny (u keřů - nadzemní části). Přírůstky do 20% projevující se hustým koncovým větvením. Značná deformace a zmenšení listové plochy, někdy i barvy listů. Projevy zasychajících koncových výhonů na většině koruny stromu.
- **5** Dřeviny s výrazně nízkou vitalitou – vitalita dřevin menší než 30%, listy zmenšené mín jak 50% normální velikosti, růst zanedbatelný, přírůstky minimální velikosti, projevy zaschlých výhonů v celé koruně stromu.

Stabilita

Určení procentické hodnoty poškození – stability dřeviny

0 - 10% - dřeviny stabilní bez nebo s minimálním povrchovým i vnitřním poškozením

20 - 30% - dřeviny stabilní s nevýraznými nebo částečnými znaky vnějšího i vnitřního poškození, s dlouhodobou perspektivou růstu při použití nápravných a bezpečnostních metod stabilizace dřeviny a jejího ošetření. Návrh opatření: zahrnuje různé druhy ořezů a ošetření v kombinaci s použitím vazby v koruně stromů.

40 - 50% dřeviny nestabilní s výraznými nebo částečnými znaky vnějšího i vnitřního poškození, bez dlouhodobé perspektivy růstu, zdravotního a stabilizačního zlepšení. Návrh opatření zahrnuje: kácení nebo snížení kmene na torzo, případně u významných - chráněných exemplářů dřevin - obvodovou redukci koruny s následnou vazbou a ořezy.

60 - 70% - dřeviny nestabilní s výraznými znaky vnějšího i vnitřního poškození. Perspektivně nebezpečné. Návrh opatření zahrnuje: kácení, snížení kmene na torzo.

80 - 90 % - dřeviny nestabilní s výraznými znaky vnějšího i vnitřního poškození. Nebezpečné, určené k okamžitému odstranění, kde hrozí pád stromu, nebo zlom kmene. Návrh opatření zahrnuje: kácení

Stabilita kmenů stromů včetně korun dřevin u skrytých vad, nebo rozporných a neprůkazných znacích se určuje tahovou zkouškou u každé dřeviny zvlášť.

Fyziologické stáří

Fyziologické stáří bylo určeno průměrovou metodou. V tabulce inventarizačního hodnocení se nachází určený věk dřeviny.

5. VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

Tabulka výsledků inventarizace posuzovaných dřevin je součástí přílohy tohoto posouzení.

6. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Z dendrologického posouzení inventarizovaných dřevin vyplívají tyto závěry:

Návrh kácení u těchto dřevin:

Inv.č. 12 – Aesculus hippocastanum, prům.14 cm – důvodem kácení je silné poškození kmene, které je nevratné a daný strom nemá perspektivu k budoucímu růstu a je předpoklad silného napadení dřevokaznými houbami a hnilobami.

Inv.č. 41 – Carpinus betulus, prům.9 cm – důvodem ke kácení je stažená borka po celé délce kmene a tím je strom nevratně poškozen.

Inv.č. 51 – Alnus glutinosa, prům.40 cm – důvodem ke kácení je zasychající torzo napadené houbou.

Inv.č. 53 – Alnus glutinosa, prům.40 cm – důvodem ke kácení je proschlá koruna, stopy po výlomech větví, napadení houbou.

Inv.č. 55 – Abies alba, prům.18 cm – důvodem ke kácení je zasychající koruna, porušení stability dřeviny ve svahu.

Inv.č. 56 – Alnus glutinosa, prům.30 cm – důvodem ke kácení jsou dutiny kmene, prosychající koruna, porušení stability.

Inv.č. 64 – Prunus cerasus, prům.25,10 cm – důvodem ke kácení je nahlý kmen, prosychající koruna a porušení statiky stromu.

Inv.č. 67 – Prunus cerasus, prům.15,5 cm – jedná se o prosychající torzo porostlé psím vínem.

Inv.č. 80 – Acer platanooides, prům. 13 cm – jedná se o prosychající torzo

Inv.č.86 – Eleagnus augustifolia, prům. 25 cm – dřevina je nestabilní, možnost vývratu

Inv.č. 93 – Pinus nigra, prům. 8cm – dřevina je z 50% proschlá

Inv.č. 81 – skupina 2 m²

Inv.č.91 – skupina – jen podrost 7 m²

Inv.č.95 – skupina 15 m²

Návrh ošetření a ořezy (dle klasifikace, standardů a požadavků AOPK) u těchto dřevin:

Inv.č. 5 – Tilia platyphylla, prům.50 cm – koruna je jednostranně proschlá, na bázi kmene poranění, doporučení ošetření poranění a bezpečnostní ořez S-RZ do 20%.

Inv.č. 10 – Aesculus carnea, prům.5 cm – poškození báze kmene 5x25 cm, doporučeno očištění a zatmelení rány.

Inv.č. 13 – Aesculus hippocastanum, prům.18 cm – poškození báze kmene 5x70 cm, doporučeno očištění a zatmelení rány.

Inv.č. 26 – Aesculus carnea, prům.50 cm – koruna je jednostranně proschlá, na kmeni mrazové lišty, doporučený zásah - bezpečnostní ořez S-RZ do 20%.

Inv.č. 30 – Aesculus carnea, prům.10 cm – poškození báze kmene 5cm, doporučený zásah očištění a zatmelení rány.

Inv.č. 52 – Acer pseudoplatanus, prům.25 cm – na bázi rána po ořezané větvi – očištění a zatmelení rány

Inv.č. 57 – Alnus glutinosa, prům.30 cm – odlehčení nahlého kmene – ořez S-RZ 20%.

Inv.č. 63 – Prunus cerasus, prům.20 cm – prosychající koruna, doporučený ořez – S-RZ 20%.

Inv.č. 65 – Prunus cerasus, prům.35 cm – slabá stabilita, ořez S-RZ 20%.

Inv.č. 69 – Acer negundo, prům.40 cm – poškozený kmen, odlehčení - redukční řez L-LR.

Inv.č. 70 – Populus nigra, prům.75 cm – obvodová redukce koruny S-RO 30%.

Inv.č. 71 – Populus nigra, prům.90, 60 cm – obvodová redukce koruny S-RO 30%.

7. Fotodokumentace

Inv.č. 5 – *Tilia platyphylla*, prům.50 cm – koruna je jednostranně proschlá, na bázi kmene poranění, doporučení ošetření poranění a bezpečnostní ořez S-RZ do 20%.

Inv.č. 10 – *Aesculus carnea*, prům.5 cm – poškození báze kmene 5x25 cm, doporučeno očištění a zatmelení rány.

Inv.č. 12 – *Aesculus hippocastanum*, prům.14 cm – důvodem kácení je silné poškození kmene, které je nevratné a daný strom nemá perspektivu k budoucímu růstu a je předpoklad silného napadení dřevokaznými houbami a hnilobami.

Inv.č. 13 – *Aesculus hippocastanum*, prům.18 cm – poškození báze kmene 5x70 cm, doporučeno očištění a zatmelení rány.

Inv.č. 41 – *Carpinus betulus*, prům.9 cm – důvodem ke kácení je stažená borka po celé délce kmene a tím je strom nevratně poškozen.

Skupina inventarizovaných dřevin inv.č. 10 až 13. Výsadba mladých jírovců.

